

Claire Auzias

Trimards

«Pègre» et mauvais garçons
de Mai 68

Préface de
John Merriman

Πρόλογος

John Merriman

(Ιστορικός και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Yale¹)

Σε αυτό το πρωτότυπο βιβλίο για τα γεγονότα και τους ανθρώπους του Μάη του 68, η Claire Auzias ενδιαφέρεται κυρίως για τους «τριμάρ²» της Λυών, αλλά εισάγει στην ιστορία της και τους «Κατανγκέζους³» του Παρισιού, τους «ζονάρ⁴» της Νάντης και άλλων πόλεων, όπως το Μπορντό, που επίσης παίζουν ένα ρόλο στην ιστορία.

Η Claire Auzias σκιαγραφεί ένα εξαιρετικό κοινωνιολογικό πορτρέτο των «τριμάρ». Δεν ήταν φοιτητές, αλλά μάλλον άνεργοι – περιστασιακά, κατά το δυνατόν! –απασχολούμενοι κατά κύριο λόγο σε δουλειές ασταθείς και επισφαλείς. Σε γενικές γραμμές πρόκειται για νέους, ως επί το πλείστον κάτοικους πόλεων, και σχεδόν όλοι τους "μένουν κάπου". Μερικοί έχουν ήδη συλληφθεί για αλητεία ή επαιτεία. Ανακαλύπτουμε από καλά τεκμηριωμένα πορτρέτα, την ιστορία κάποιων από αυτούς - του Michel Raton, του λεγόμενου Mick, του Marcel Munch - αλλά η ιστορία τους μπλέκεται με την αφήγηση του γολγοθά των σχέσεών τους με τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές.

Οι «τριμάρ» δεν αντιπροσωπεύουν παρά μια μικρή μειοψηφία των διαδηλωτών της Λυών τον Μάη του 68, ίσως το 10%. Η Claire Auzias εκτιμά ότι ο αριθμός τους ποικίλλει ανάλογα με τα γεγονότα, μεταξύ 50 και 300 το πολύ, συνήθως περίπου εκατό. Όμως, στο φαντασιακό των αντιδραστικών κύκλων, οι «τριμάρ», οι «κατανγκέζοι» (όνομα που τους έδωσε ένας δημοσιογράφος) και οι «ζονάρ» κατέχουν μια θέση πολύ πιο σημαντική από τον αριθμό τους. Αυτή η μελέτη είναι το επιτυχές αποτέλεσμα μιας αξιοσημείωτης και άπογης έρευνας, η οποία χρησιμοποιεί διαλόγους, μνήμες, μαρτυρίες, συνεντεύξεις. Η συγγραφέας χρησιμοποιεί με ακρίβεια τις συνεντεύξεις με τους γονείς του Michel Mougin, ενός νεαρού άνδρα που πέθανε μυστηριωδώς τον Δεκέμβριο του 1969, λίγο μετά την έξοδο του από τη φυλακή.

Αλλά η ερευνητική εργασία της Claire Auzias βασίζεται επίσης σε αρχεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που άφησε μια νέα αριστερή ακτιβίστρια καθηγήτρια, η Françoise Routhier. Ο συνδυασμός αυτών των πηγών επιτρέπει μια ιστορία τεκμηριωμένη λεπτομερώς, μέρα με τη μέρα, ή μπορεί να πει κανείς ώρα με την ώρα. Από αυτές τις πηγές και την βαθιά γνώση της πόλης της, η Claire Auzias γράφει μια συναρπαστική ιστορία για αυτές τις μεθυστικές ημέρες του Μάη του 68 στη Λυών. Επιμένει στην αλληλεγγύη του κινήματος της Λυών με το *Λούμπεν Προλεταριάτο* – το οποίο αναγάγει σε ένα χαρακτηριστικό του Μάη του 68 στη Λυών - του οποίου είδαμε την απήχηση σε άλλες πόλεις της χώρας. Η βία γίνεται αναπόφευκτη στην σύγκρουση μεταξύ των δύο πλευρών, όπως αποδεικνύεται από τον τραγικό θάνατο του αξιωματικού της αστυνομίας Rene Lacroix στις 24 Μαΐου του 1968. Μία από τις καλύτερες πτυχές και συνεισφορές του βιβλίου είναι η αναδρομική ματιά της Claire Auzias για να δείξει την συνέχεια με την αναπαράσταση παρόμοιων περιθωριακών στην ιστορία. Αναφέρει, για παράδειγμα, τη συζήτηση μεταξύ του Μπακούνιν και των Μαρξ-Ένγκελς για το «κουρελοπρολεταριάτο», διάδοχο των «ζητιάνων του Παλαιού Καθεστώτος». Ο Μπακούνιν υποστήριζε αυτούς τους «ανθρώπους χωρίς τίποτα» που τους κατηγορούσε ο Τύπος ως «λαϊκό όχλο», ενώ οι αναρχικοί δίνανε έμφαση στην επαναστατική δυναμική τους και τους παρουσίαζαν ως τον «ανθό του προλεταριάτου». Ο Μαρξ πίστευε, ότι αυτή η ζωή δυστυχίας που εγκλωβισμένοι μέσα της μοχθούσαν να τα βγάλουν πέρα, στο πλαίσιο της καπιταλιστικής οικονομίας θα τους έκανε επαναστάτες. Για την Claire Auzias, αυτό το *Λούμπεν Προλεταριάτο* ήταν η άλλη πλευρά της Επανάστασης, "η δική μας", προσθέτει.

¹ Μεταφράστηκε από τα αγγλικά και συμπληρώθηκε από τους Marie-Claude και Maurice Garden, ιστορικούς.

² ΣτΜ: Trimard: αυτός που είναι στο δρόμο, ο περιπλανώμενος, ο αλητόβιος.

³ ΣτΜ: Katangais, μια ομάδα περιθωριακών που έδρασε στην Σορβόνη τον Μάη του 68. Τους αποκάλεσαν έτσι, ίσως, γιατί κάποιοι μεταξύ τους είχαν πολεμήσει σαν μισθοφόροι στην Κατανγκά του Κονγκό.

⁴ ΣτΜ: Zonard: αυτός που μένει στη «ζώνη», στα υποβαθμισμένα προάστια, ο ρέμπελος, το ταραχοποιό στοιχείο.

Όπως οι αναρχικοί του 1968 και άλλες ομάδες της άκρας αριστεράς, οι αναρχικοί του δέκατου ένατου αιώνα ήταν βίαια διαιρεμένοι. Πολλοί απέρριπταν την "έμπρακτη προπαγάνδα" του 1890, τον Ravachol, τον Emile Henry, τον "άγιο" Geronimo Caserio. Η Claire Auzias αποδίδει στον αναρχικό συγγραφέα Zo d'Axa, την πατρότητα του όρου "τριμάρ" στους αναρχικούς κύκλους. Για τον Zo d'Axa η εξέγερση είναι ενστικτώδης. Ο αλήτης και η ικανότητά του για βία είναι στενά συνδεδεμένες με τον αναρχικό ατομικισμό του τέλους του δέκατου ένατου αιώνα. Μπορούμε να αναρωτηθούμε εάν ο Geronimo Caserio ήταν «τριμάρ»: δεν είχε περάσει ένα μεγάλο μέρος της ζωής του στους δρόμους μεταξύ της Σετ και της Λυών πριν δολοφονήσει τον πρόεδρο Sadi Carnot τον Ιούνιο του 1894; Επαναστάτες, μοναχικοί στο δρόμο ... Οι «αλληγκαλιστές» της περιόδου πριν τον Μεγάλο Πόλεμο έμοιαζαν έντονα στους αλήτες: περιθωριακοί, είχαν σπάσει όσα τους ένωναν με τους ατομικιστές καθώς και με τους αναρχικούς, οι οποίοι εξακολουθούσαν να πιστεύουν στη συλλογική δράση. Τα μέλη της Συμμορίας Μπονό το 1911-12 έκλεβαν και σκότωναν και, όπως οι εξεγερμένοι του 68, έδωσαν την ευκαιρία στην ελίτ, τον Τύπο και την αστυνομία να συσχετίσουν τους νεαρούς εργάτες με την εγκληματικότητα. Το ίδιο ισχύει για τους Απάχηδες⁵, που τροφοδοτούσαν εδώ και καιρό τους φόβους των ελίτ. Σε πολλούς συντηρητικούς κύκλους, η ιδανική ηθική συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετήσει η νεολαία παραμένει ο προσκοπισμός. Και η Claire Auzias σημειώνει ότι από το 1968 έως το 1974, οι νέοι κινδύνευαν να πάνε φυλακή επειδή μοίραζαν προκηρύξεις στο δρόμο, ενώ δεν υπήρχε βέβαια κανένας κίνδυνος για όσους ενθάρρυναν τα νεαρά αγόρια να ενταχθούν στις τάξεις των Προσκόπων.

"Η εφεύρεση του εσωτερικού εχθρού" είναι ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον κεφάλαιο. Και εδώ, η Claire Auzias καταδεικνύει την τέλεια συνέχεια με το παρελθόν. Στο φανταστικό (την μετέπειτα κουλτούρα) των ελίτ, η Παρισινή Κομμούνα ήταν έργο περιθωριακών, άνεργων εργατών που σχετίστηκαν με το περίφημο ψέμα των «εμπρηστριών⁶» που δεν υπήρχαν, αλλά επινοήθηκαν και περιγράφηκαν στο τραγούδι *La Canaille*⁷ (*Το Σκυλλόλι*), το 1865, ως επικίνδυνα περιθωριακά στοιχεία. Έξι χρόνια αργότερα, οι Βερσαγιέζοι ξαναμιλάνε για αυτό το σκυλλόλι που φαίνεται να πίνει κρασί λεηλατώντας τα κελάρια των πλούσιων Παριζιάνων, ενώ οι αξιοπρεπείς άνθρωποι ετοιμάζονται να ζήσουν τις σφαγές της Ματωμένης Εβδομάδας. Στη φανταστικό των αντιδραστικών εν έτει 1968, αυτών των κομψομένων, για παράδειγμα, που κάνουν τον περίπατο τους στα Ηλύσια Πεδία, και ίσως, όπως αφήνει να εννοηθεί η Claire Auzias, για ένα μέρος του διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου της Λυών, και σίγουρα για ένα μέρος της αστυνομίας, οι «τριμάρ» κατέχουν μια θέση και έχουν μια επιρροή, πολύ μεγαλύτερες από ότι είχαν πραγματικά στην εξέλιξη των γεγονότων. Ήταν μια εποχή αληθινής παράνοιας των ελίτ. Αλλά το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν αποτελεί εξαίρεση: μετά το θάνατο του επιθεωρητή Lacroix, το ΚΚΓ καταγγέλει τους «τυχοδιώκτες οι οποίοι κατάφεραν να εξαπατήσουν πολλούς φοιτητές». Από την οπτική γωνία των επαγγελματιών της εκπαιδευτικής ψυχολογίας, αυτοί οι νέοι διαδηλωτές παρουσιάζονται ως νεαροί παραβάτες, ψυχικά ασθενείς και ακόμη πιο επικίνδυνοι. Όπως και οι Απάτσι, φαίνονταν επικίνδυνοι, εξαιτίας του ντυσίματος τους, των μακριών μαλλιών τους, του τι πίνανε, αλλά κυρίως επειδή ήταν νέοι.

Η κινητοποίηση του Μάη του 68 οδηγεί σε βίαιη απάντηση από την αστυνομία, ενώ οι αρχές συγκεντρώνουν πλήθος πληροφοριών για τους ακτιβιστές και τους «τριμάρ». Η Claire Auzias ακολουθεί κάποιους από αυτούς τους «τριμάρ», οι οποίοι διώχθηκαν, συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν, όπως ο Raton και ο Munch, και εξακολουθούσαν να κρατούνται στα 1970. Η

⁵ ΣτΜ: Apaches: ομάδες νεαρών αντρών και γυναικών, πάντα καλοντυμένων, που δρούσαν στο Παρίσι της Μπελ Επόκ (1900-1914), και επιδίδονταν σε διάφορες μικροαπατεωνιές και πράξεις βίας. Ο όρος, που προέρχεται βέβαια από τη φυλή των ινδιάνων Απάτσι, ξαναχρησιμοποιήθηκε για τις νεανικές συμμορίες, τα «blousons noirs» (από τα μαύρα δερμάτινα τζάκετ που φορούσαν) που επιδίδονταν σε ανάλογες πράξεις κυρίως στο Παρίσι της δεκαετίας του '50 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '60.

⁶ ΣτΜ: Pétroleuses: Λαϊκός μύθος της Παρισινής Κομμούνας (1871), για γυναίκες που υποτίθεται πως ήταν πίσω από πολλές εγκληματικές πυρκαγιές που μπήκαν κατά τη συντριβή της Κομμούνας από τους Βερσαγιέζους και κατέστρεψαν αρκετά κτίρια στο Παρίσι. Η ιστορία και το άνοιγμα των αρχείων έχουν αποδείξει πως κάτι τέτοιο δε συνέβη ποτέ.

⁷ΣτΜ: Επαναστατικό τραγούδι του 1865

απάντηση της αστυνομίας ήταν ανάλογη με την περίοδο 1892-1894, όπου οι βόμβες των αναρχικών έδωσαν την ευκαιρία για αστυνομικές εφόδους στους λαϊκούς κύκλους του Παρισιού. Μια σειρά από «εκδικητικούς νόμους» ψηφίστηκε το 1893, λίγο μετά αφότου ο Auguste Vaillant πετάξει μια μικρή βόμβα στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Μετά το 1906, ο Clemenceau υπερηφανεύεται για την επιθετική αστυνομική πολιτική που ασκεί, δίνοντας έτσι έμφαση σε μια προφανή συνέχεια.

Αυτοί που κάνανε το Μάη του 68, κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση, με ένα ισχυρό ιστορικό αισθητήριο, αναφερόμενοι συχνά στην ιστορία, όπως για παράδειγμα την Παρισινή Κομμούνια. Η «Ομάδα του Μπακούνιν» και άλλες αναρχικές ομάδες χρησιμοποιούν το ίδιο πανό με τους Μαχνοβίτες στην Ουκρανία το 1920. Η «Διεθνής ημέρα δράσης και αλληλεγγύης» της 1ης Μαΐου 1968 θυμίζει φυσικά την 1 Μαΐου 1886 στο Σικάγο, μετά την σφαγή του Haymarket. Έτσι, η Claire Auzias, επανατοποθετεί την ιστορία των «τριμάρ» μέσα στη μακρά ιστορική περίοδο, αλλά και μέσα στη διεθνή συνέχεια. Γράφει λοιπόν, επίσης, για τους Αμερικάνους «τριμάρ», τους *χόμπς*, τον Jack Kerouac, πάντα στους δρόμους, ακόμα και για τους *μπήνικς*.

Συνοπτικά, το βιβλίο της Claire Auzias παρουσιάζει τόσο το πάθος που έφερε μέσα του ο Μάης του 68 στη Γαλλία, όσο και την πολυπλοκότητα του, χωρίς να αποκρύβει όμως τις διαιρέσεις στο εσωτερικό της άκρας αριστεράς. Καταλήγει: "Αυτή η παρουσίαση είναι μια σοβαρή πρόσκληση για αναθεώρηση των αφηρημένων και θεωρητικών αναγνώσεων της επανάστασης. Μια άλλη ιστορία είναι πάντα δυνατή". Εναπόκειται στον αναγνώστη να κρίνει την επιτυχία της Claire Auzias, της οποίας το βιβλίο θα μπορούσε να προκαλέσει και να ανοίξει μερικές αντιπαραθέσεις.

Μέσα ή πέρα από μια ιδεολογική ή πολεμική ανάγνωση, πρέπει να κρατήσουμε τη προφανή ποιότητα αυτού του έργου και τον πρωτοποριακό του χαρακτήρα. Η Claire Auzias δεν αρκείται στο να αναπαράγει τις αναμνήσεις της ή να πει την ιστορία του Μάη του 68 στη Λυών ή σε εθνικό επίπεδο μέσα από τα άρθρα του Τύπου. Όλη η πρωτοτυπία του έργου της Claire Auzias έγκειται στο γεγονός ότι βοήθησε στη δημιουργία ενός εξαιρετικού αρχείου αυτού του γεγονότος. Χρειάζεται να αποδώσουμε τα εύσημα και να ευχαριστήσουμε το Τμήμα Αρχείων του Ροδανού που αποδέχθηκε αυτές τις καταθέσεις, την συζήτησή τους, την ταξινόμησή τους και τη χρήση τους, η οποία εξακολουθεί να είναι κάτι σπάνιο για μια τόσο πρόσφατη περίοδο. Μέσα από αυτά τα αρχεία, καθώς και το ημερολόγιο της Françoise Routhier, ο αναγνώστης μπορεί να σχηματίσει μια άμεση γνώμη για το μικρό πληθυσμό που, στον εξωτερικό παρατηρητή, θα φαινόταν σαν μια μικρή ομάδα τρελαμένων ταραχοποιών. Ένα άλλο πλεονέκτημα αυτού του έργου είναι πως δεν περιορίζει τον Μάη του 68 στο Πανεπιστήμιο της Λυών, και ακόμη λιγότερο μόνο στο τμήμα της Φιλοσοφικής, του οποίου οι αρμόδιοι κατά πάσα πιθανότητα δεν συνειδητοποίησαν την έκταση του κινήματος διαμαρτυρίας. Διευρύνοντας την οπτική γωνία, η Claire Auzias γράφει θεμελιώδεις σελίδες για αυτό το γεγονός. Έχουν γίνει αρκετές αναφορές στο θάνατο του αστυνομικού επιθεωρητή Lacroix.

Επεισόδιο τραγικό και σχεδόν μοναδικό στην ιστορία του Μάη του 68: το άνοιγμα των αρχείων, συμπεριλαμβανομένων αυτών με τις αγωγές εναντίων των «τριμάρ» που κατηγορούνται ότι συνέθλιψαν τον επιθεωρητή με ένα φορτηγό, δίνει έναν άλλο τόνο σε αυτό το θλιβερό ατύχημα, για το οποίο η Claire Auzias παρέχει μια εξήγηση ριζικά διαφορετική από αυτή που ευρέως διαδόθηκε από την εφημερίδα *le Progrès de Lyon* και σχεδόν όλο τον τύπο της εποχής⁸.

---

⁸ ΣτΜ: Σύμφωνα με τη μαρτυρία του νοσοκομειακού γιατρού βάρδιας, ο αστυνομικός Lacroix πέθανε από καρδιακή προσβολή και δεν κατέληξε εξαιτίας του χτυπήματος που δέχτηκε από το φορτηγό που στείλιανε γκαζωμένο εναντίον των αστυνομικών δυνάμεων οι διαδηλωτές.